

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iskaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijsko državo 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kato. listovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Inserate se plačuje od enostopne pettivate za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Za zaprte reklamacije so poštnine proste.

Bitka milijonskih armad.

Uvodne besede.

Maribor, 1. septembra.

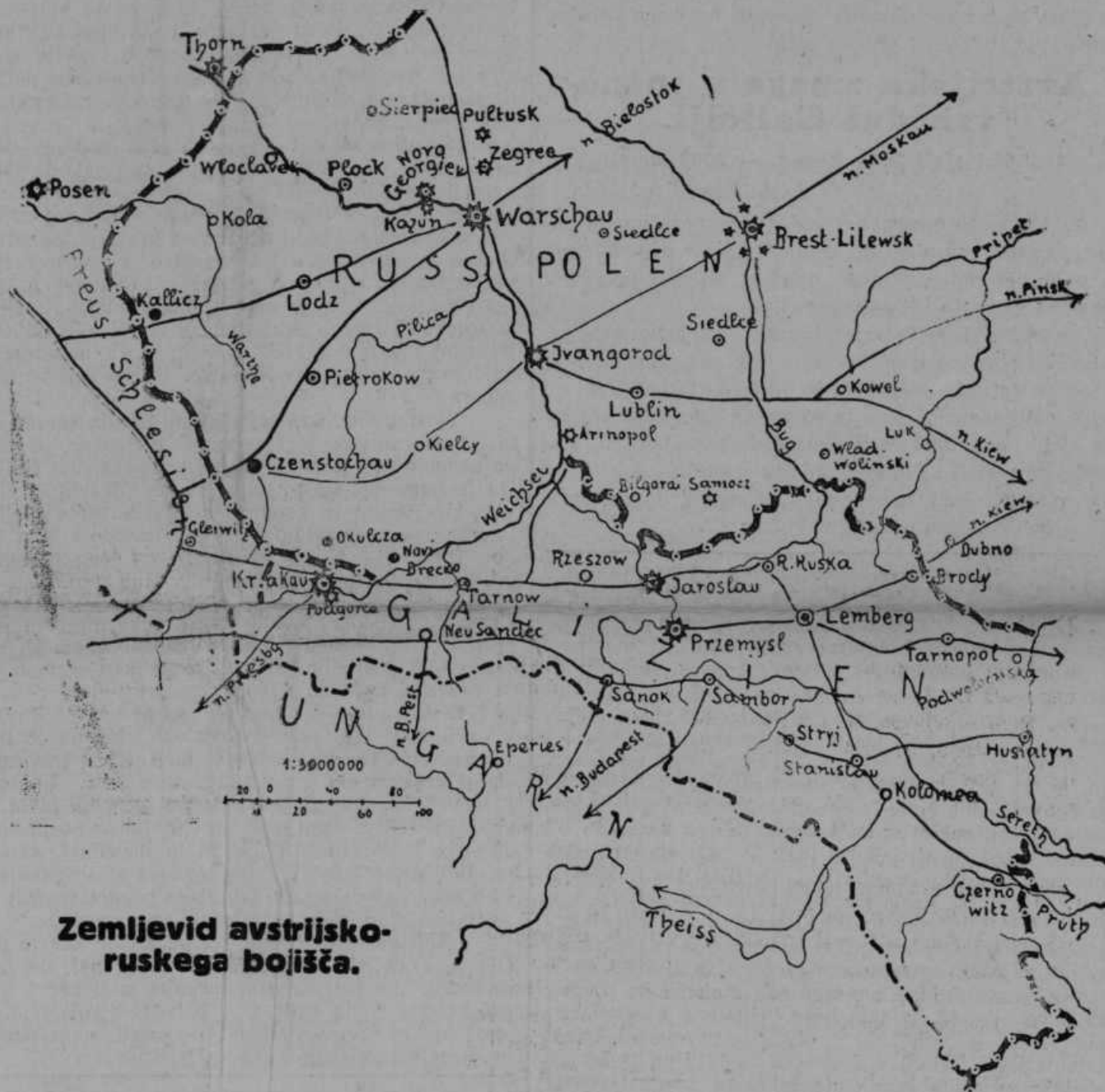
Ko pišemo te vrstice, se še ozira cela Avstrija v veliki nestrpnosti proti avstrijsko-ruskemu bojišču v Galiciji ter pričakuje izida velikanske borbe, ki se temkaj bje že od srede, 26. avgusta, med Avstrijo in Rusijo. Upamo, vzdihujemo in molimo, da bo ta izid za našo ljubljeno Avstrijo ugoden. In mogoče in verjetno je, da bo že v hipu, ko bo naš list dotiskan in prihajal na domove svojih naročnikov, prišla iz bojišča vesela novica o naši zmagi in se razširila kakor blisk po celi domovini. Viharji navdušenja bodo odmevali po hribih in dolinah, mogočen glas šel od hiše do hiše, ki bo slavil naše junake na severnih bojiščih. Boga vojskineh trum prosimo in molimo, da bi se tako zgodilo in prav kmalu zgodilo.

Sedaj pa kratek pregled, kaj se je zgodilo od zadnjega četrta, dne 27. avgusta, do danes, dne 1. septembra, na raznih bojiščih. Bojišč imamo dovolj. Dne 27. avgusta je Avstrija napovedala tudi Belgiji vojko. To je 14. vojna napoved v sedanji svetovni vojski.

Avstrijsko-rusko bojišče. Naše in ruske čete si stojijo nasproti na prostoru, ki ne meri nič manj nego 400 km in se razteza blizu od trdnjave Lublin na Rusko-Poljskem in do Bukovine. Bitka traja že, kakor rečeno, od srede, dne 27. avgusta, in še do danes, dne 1. septembra, ni končana. To je gotovo največja bitka, kar jih pozna zgodovina. Računa se, da je na ruski strani 2 milijona vojakov, ki nastopajo proti nam. Toda naši se krasno držijo. V treh velikih skupinah stojijo Rusom nasproti. Na vzhodu ob reki Zbrucz med mestoma Woloczysk in Husiatyn (glej karto!) stoji naše desno krilo in uspešno brani Rusom prehod. Najhujši boji pa so trenutno v polkrogu okoli glavnega gališkega mesta Lvov (na karti: Lemberg), kjer stoji središče naše armade pred mestom Rava Ruska in Tarnopol. Tukaj stojijo tudi polki graškega (III.) armadnega kora, torej tudi naš slovenski polki. Levo krilo pa stoji na Rusko-Poljskem in se pod vodstvom kavalerijskega generala Dankla tako krasno tepe. Izvojevalo je že dve zmagi, prvo v tridnevni bitki pri Krasniku, drugo dne 27. avgusta pri gorovju Niedzwica-Duza med rekama Bug in Wieprz. O dobljeni bitki pri Krasniku smo že poročali. Pri Niedzwica-Duza so naši premagali 10 ruskih divizij ter vjeli enega generala, enega polkovnika, 3 štabne nadčastnike in nad 2000 mož. In danes prihaja novica, da je avstrijsko levo krilo pod generalom Danklom zapleteno že v tretjo bitko z Rusi. Tudi tukaj dal Bog zmagel!

Avstrijsko-srbsko bojišče. Naše čete držijo vse postojanke, na katere so se pri bitki pri Valjevu umaknile. Srbi še si očitno niso oddahnili od naprov in udarcev, ki so jih dobili v tej bitki. Kajti nič ni slišati, da bi se njihove čete kaj gibale in poskušale prodirati. Le poročilo prihaja, da se je njih glavni vojni stan preselil iz Kragujevca v Valjevo. Dobava živih del Srbiju velike težave. Srbija se je popolnoma zaračunila, kako bo svet gledal na njeno borbo z Avstrijo. Nihče se ne zveni za njo in kadar jo kdo omeni, se s studom govori o njenih protičloveških, surovih nastopih proti našim ranjencem in mrličem! Kako onečašča naše vojake, to je preveč, to vzbuja v naših dušah stud in srd!

Avstrijsko-črnogorsko bojišče. Iz istih razlogov, kakor v Srbiji, so se naše čete umaknile tudi v

Zemljevid avstrijsko-ruskega bojišča.

Sandžaku Novi bazar ter zapustile zasedeno mesto Plevlje. Prebivalstvo je vsled tega jako žalostno in mnogi mohamedanci so iz strahu pred črnogorskim maščevanjem zapustili Plevlje in se začasno preselili v Bosno. Drugod ob črnogorsko-avstrijski meji je mir, le Kotor so nameravali črnogorci iz Lovčena obstrlejevati. A par strelav iz naših trdnjav in naših ladij — in črnogorski topovi o utihnil. Črnogorcem primanjkuje hrane in z vojko niso zadovoljni. Kralj Nikita se je zbal ljudske nvolje in je baje že ubežal v Srbijo.

Na morju. O činilnaše junaške „Zenta“ se še vedno govori z občudovanjem. Od francoske strani se izve, da je občutno oškodovana francoske ladje. Rusi razširjajo laž, da je bila naša mornarica tepena od francoske. Italijanski listi pa vedo povedati, da je francosko brodogradnjo oolulo iz Adrije, torej niti ni tam, kjer bi moralo p ruskim glasovih premagati Avstrije. Pač pa je imo nemško brodogradnjo pri otoku Helgoland v Severnem prju opraviti z Angleži. Zaradi megle je par majhnih ladij prišlo preblizu velikim angleškim ladjam, ačelo se je streljati. Nemške ladje so se držale hravo in prizadale angleškim mnogo poškodb. Vendar se 4 nemške ladje potopile. Moštvo se je večine rešilo. Raznaša se tudi vest, da nameravajo pri Angleži s svojimi ladjami pred Trst. Razširili so aje celo oklio na Tržačane,

v katerem pravijo, da jim hočejo dati svobodo. Ves svet pozna angleško svobodo, ki je istovetna z jarmom in odvisnostjo. Sicer pa nihče ne vzame angleških čenč za resnico in celo italijanski listi opozarjajo Angleže, da se pride samo mimo Pulja v Trst.

Nemško-rusko bojišče. Najprej so Nemci natepli Ruse pri Gumbinnen—Anderburg. Na to se je pisalo, da so se Nemci umaknili. Toda to je res, in ni res. Vsled razglašene nemškega umikanja so si Rusi upali prodirati. In Nemci, ki so se le na videz umaknili, so jih pustili iti, kjer so jih hoteli imeti. Pri Ortelsburgu in Neidenburgu pa so jim rekli: stoj! in se poprijeli z njimi v tridnevni bitki. Rusi so bili silno tepeni in 60.000 Rusov je bilo vjetih.

Nemško-francosko bojišče. Francozi, Angleži in Belgijci so se združili na zapadu, da bi natepli Nemce. A prišlo je drugače, ravno narobe. Francozi, Angleži in Belgijci so bili povsod tepeni, Nemci pa so zmagovali. Sedaj imajo Nemci že vso Belgijo v svojih rokah, razven trdnjave Antwerpen, angleškega generala Frencha imajo baje vjetega, a od glavnega mesta Pariza so oddaljeni samo 100 km, to je tako daleč, kakor iz Maribora do Trbovelj. V Parizu je strah in trepet. Nastajajo upori, a vojaštvo jih zažusi s pomočjo strojnih pušk. Sedem nemških armad maršira od vseh strani po zmagovitih bitkah proti Parizu.

Najnovejša poročila s nahajajo pred inserati.

Avstrijsko-ruska bitka traja naprej.

Dunaj, dne 31. avgusta.

Z bojnega polja se danes ob 6. uri 20 minut zvečer uradno poroča: Na severnem (avstrijsko-ruskem bojišču) so naše čete južno od črte Lublin—Krasnostaw—Grubieszow v hudem boju s sovražno bojno silo. Pričakovati je, da se bo bitka v bližnjem času odločila.

Naše čete vedno prodirajo.

(Poročilo vojnega poročevalca z dne 31. avgusta ob 7. uri 30 minut zvečer.) Stanje avstrijske severne armade je danes na večer to-le: Odločilna bitka se pričakuje prav kmalu. Na severu je naše prodiranje proti Lublinu velike važnosti. Posledica naših napadov je, da ne pridejo za sovražnika v poštev trdnjave, ki so v polkrogu na Rusko-Poljskem. Nadalje je naše prodiranje prisililo Ruse, da se umikajo popolnoma iz Rusko-Poljske.

Naše čete okrog Lublina nameravajo nadaljno skupno prodiranje z nemškimi četami. Nadaljnje posledice tega napredovanja severnih čet bodo popolno umikanje Rusov od gališke meje.

Avstrijska zmaga v južno-vzhodni Galiciji.

Avstrijci vjeli 3000 Rusov. -- 2000 mrtvih.

Lvov, dne 31. avgusta.

Kakor je posneti iz naslednega poročila, je položaj naših čet v vzhodni Galiciji, kamor pritiska Rus z večmilijonsko bojno silo, ugodno. Mi tudi tukaj polagoma vstrajno napredujemo.

List „Słowo Polskie“ poroča: Na južno-vzhodni strani Lvova so dosegle naše čete velik uspeh nad ruskimi četami. Sovražnik je bil hudo tepen. Naši so vjeli cel generalni štab te sovražne čete, 3000 Rusov je vjetih, nad 2000 pa jih leži mrtvih na bojišču. Dosedaj smo vjeli skupno že 15.000 sovražnih častnikov in vojakov. Tudi iz severo-vzhodnega krila se poroča o lepih uspehih našega orožja.

General Dankl -- zmagovalac pri Krasniku.

Prvokrat se te dni imenuje v širši javnosti ime avstrijskega vojskovodje, ki je pri mestu Krasnik zmagonosno vodil naše čete v boj proti močnemu sovražniku. To ime se glasi: General kavalarije, Viktor Dankl.

General Viktor Dankl je bil l. 1854 rojen v Vidmu na Benečanskem kot sin avstrijskega majorja. Ko je dokončal vojaško šolo v „Terezijanišču“ na Dunaju, je bil l. 1874 uvrščen med dragonce. L. 1880, ko je končal vojno šolo, je bil pridružen v avstrijski generalni štab. Kot častnik generalnega štaba je bil Dankl med drugim v letih 1891 do 1894 štabni načelnik pri dunajski kavalarijski diviziji. Do l. 1896 je nato Dankl bil pridružen 11. ulanskemu polku; tega leta pa je bil imenovan za načelnika generalnega štaba 13. vojnega kora. Tri leta pozneje je postal načelnik vojaške ravnateljske pisarne in l. 1903 ga je cesar povzdignil za generalnega majorja in obenem za poveljnika 66. infanterijske brigade v Komornu na Ogrskem. V letih 1910 do 1912 je poveljeval Dankl infanterijski diviziji v Zagrebu. L. 1912 pa je kot naslednik generala Ivana pl. Schemua prevzel poveljstvo 14. vojnega kora v Inostu na Tirolskem. To mesto je še-le pred kratkim po Danklu prevzel nadvojvoda Jožef Ferdinand.

General kavalarije, Viktor Dankl, je cesarjev tajni svetovalec, lastnik več višjih redov in imejtelj 53. pešpolka v Varaždinu. (Kakor znano, se je Danklov 53. pešpolk v bojih zoper Srbe ob Drini posebno odlikoval.)

Ponesrečen zrakoplovec.

Stotnik avstrijskega generalnega štaba, Oskar Rozman, ki je bil vnet zrakoplovec, je v petek, dne 28. avgusta, padel s svojim zrakoplovom na tla. Bil je pri priči mrtev. Stotnik Rozman je bil izboren zrakoplovec ter je bil par dni pred svojo nesrečno smrtjo radi svojih izbornih poletov, s katerih je prinesel važna poročila, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem.

Kje so razvrščeni naši domači polki.

Graški list „Tagespost“ poroča dne 29. avgusta, da je graški (III.) armadni kor, v katerem se nahajajo naši štajerski polki, razpostavljen v središču med Lvovom in Zloczowom in sicer tvori del desnega krila našega središča. Ker se ravno na tem torišču mora naša armada boriti proti trikrat močnejšemu sovražniku, bodo naši mladeniči in možje gotovo nastopali s staroznano slovensko hrabrostjo, da premagajo sovražnika. Kakor se poroča, je graški kor že svojo nalogo izborna začel ter je napad sovražnih čet odbil z izrednim junaštvom in prizadjal sovražnikom velike izgube.

Kako je ruska armada razvrščena.

Avstrija meji v dolžini 900 km na Rusijo. Vsa ta veličanska meja, ki se razprostira od gališkega mesta Krakovega (glej na zemljevidu Krakau) do bukovinskega glavnega mesta Cernovice, je proti Rusiji popolnoma odprta. Od teh 900 km jih meji 200 km ob spodnji Vishi (glej Weichsel) na Rusko-Poljsko, vseh drugih 700 km na popolnoma rusko ozemlje. Nemčija ima v tem oziru boljše mejo. Od 1200 km, s katerimi meji ob Rusijo, meji 800 km na Rusko-Poljsko, in le severna meja v izmeri 400 km meji ob izrečno rusko (litavsko) prebivalstvo. To si je za presojevanje, kako se je razvrstila ruska armada, treba dobro zapomniti.

Dosedaj je veljalo kot nepremakljivo načelo, da se bo ruska armada zbrala vzhodno od Visle, celo to se je trdilo, da se bo zbrala vzhodno od reke Bug. Toda ker je daljava od osrednje Rusije velika in manjka potrebno število železnice, se je bilo bati, da Rusija ne bo mogla naglo spraviti velikih čet skupaj. Vsled tega se je bilo nadalje bati, da bosta Avstrija in Nemčija koj v začetku vojne imeli naenkrat velike uspehe, kar zelo upliva na ves nadaljni vojni razvoj. Zato je Francija pritiskala in silila, da se Rusija na Rusko-Poljskem boljše pripravi, da gradi vojaške železnice, eno- in dvotirne, nabavi dovoljno število vagonov in lokomotiv, pomnoži število vojaških garnizij na Rusko-Poljskem in da večkrat uprizori poizkusne mobilizacije. Francija je v to svrhu radevolje dajala Rusom denar.

Splošno se je torej ob začetku sedanje vojske pričakovalo, da bodo Rusi vpadli iz Rusko-Poljske v našo in nemško zemljo, da bo posebno kavalarija nastopala v velikih trumah in motila avstrijsko in nemško mobilizacijo. Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Rusija je odpoklicala vse vojaštvo iz Rusko-Poljskega, in majhni izpadi ob gališki in vzhodno-pruski meji so imeli očitno le namen, da se odhod ruskih čet iz Rusko-Poljskega lahko mirno izvrši. Ta odhod se je sedaj bržkone že tudi izvršil, kajti naše čete ne najdejo pri svojem prodiranju v Rusko-Poljsko istega odpora.

Novi načrt, katerega sedaj Rusija izvršuje, je ta: Z eno armado napade vzhodno Prusijo, in z drugo armado tudi vzhodno in severno-vzhodno Galicijo. Da je naše mnenje pravilno, nam dokazujejo boji v vzhodni Prusiji in prodiranje ruskih čet v Galicijo, in sicer severno-vzhodno od trdnjavskega kota Kovno—Dubno—Lusk čez Brody proti Lvovu (Lemberg) in južno-vzhodno čez Woloczisk—Husiatyn. Za obe proti-avstrijski armadi je glavno mesto Galicije, Lvov. Za Rusijo bi bilo seveda velikega političnega pomena, ako bi mogla priti v Lvov, obenem pa bi se s tem tudi posrečilo razdeliti avstrijsko armado.

Da si je izvolila Rusija za drug vpad v Avstrijo črto Husiatyn—Woloczysk, so jo nagnili bržkone v prvi vrsti tudi politični razlogi. Rusija je lahko zbirala vojaštvo ob rumunski meji ter s tem neprestano vznemirjala in ogrožala Rumunijo. In mnogo ji je tudi na tem, da ruski topovi gromijo blizu balkanskih držav, češ, vsak čas jih lahko obrnemo tudi proti Rumuniji in Bolgariji in nazadnje, ako treba, tudi proti Turčiji. Poleg tega pa je dovažanje ruskih čet iz kievskega in odeškega okraja semkaj precej lahko, ker je dovolj železnice na razpolago.

Naš general Konrad pa je, kakor kažejo poročila iz avstrijsko-ruskega bojišča, pokazal, da je tudi sedaj, ko je Rusija spremenila svoj načrt, prej vstal kakor ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Mesto Lvov ni v prav nobeni nevarnosti, naša armada in njeni vojskovodje nastopajo izborna.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Srbi priznavajo, da so bili tepeni.

„Grazer Volksblatt“ je lobil iz Sofije brzojavko, v kateri se poroča iz srbskega glavnega stana v Nišu sledeče: V Srbiji vada po zadnjih porazih srbske armade velika pobist. Vlada sama priznava srbske neuspehe. Za vem so Avstrijci odvzeli Srbom že 30 topov.

Rusija pošlje vake v Srbijo?

Vojni poročevalec list „Grazer Volksblatt“ poroča z bojišča dne 31. avgusta:

Položaj na južnem bojišču (avstrijsko-srbsko) je neizpremenjen. Po Donavi se neprestano spravlja strelivo v Srbijo.

Ob izlivu Donave v rno morje se pripravljajo Rusi, da bi poslali svoje pjaške čete Srbiji na pomoč.

Vojskovodja pohvi Jugoslovane.

Dunaj, dne 31. avgusta.

Avstrijsko vojno ministrstvo je dobilo od dalmatinskega kornega poveljka generala Wurma sledečo brzojavko:

Tuji listi so raznesli pred začetkom vojske neresnične vesti, kakor da i jugoslovanski vojaki v vojski ne bili zanesljivi. Dosedanji boji pa so pokazali, da se jugoslovansko vojaštvo bojuje proti sovražniku z velikim, neprimnim junaštvom. Posebno

sta se vrlo vedla v dosedanjih bojih na južnem avstrijskem bojišču dalmatinski pešpolk št. 22 in domobranski pešpolk št. 37.

Lažnjiva poročila.

Avstro-ogrski poslanik v Rimu objavlja ta-le poravek: Vest, da obstreljuje angleško-francosko brodogradnjo Kotor, je neresnična in zlagana. Posameznosti o velikih izgubah avstro-ogrskih čet, kakor jih objavljajo Srbi, so popolnoma izmišljene. Res je, da je pri nas precej žrttev, ker ni mogoče zadrževati vojakov, ki hočejo naskakovati sovražnika kar z bajoneti.

Avstro-ogrski poslanik v Rimu je že v drugič moral popravljati laži, katere trošijo srbski poročevalci o zmagah Srbov: Brzojavka, ki je došla iz Niša, v kateri se govori o velikih avstrijskih izgubah in je prišla v liste, je docela izmišljena. Nikdar niso avstrijske čete zapustile zasedenega srbskega ozemlja. Grozovitosti, o katerih pišejo srbski listi, kakor da bi jih počenjali avstrijski vojaki, so le izbruh srbske domišljije in seveda popolnoma izmišljene.

Naši junaki.

Vsa poročila so soglasna priča o junaštvu naših hrvaških čet. S klici: „Za Ferdinanda in Sofijo!“ so drle naše čete naprej. Hrvatje so sredi sovražnega ognja metali svoje čepice v zrak in klicali: „Kako me bo gledala žena, ko pridem nazaj, ako ne bom za cesarja imel vsaj čepico prestreljeno.“

Srbi so po travniških nastavitvah velike kupe sena, ker so mislili, da jih bodo naši zažgali. Naši so bili previdni. Kupi so bili prej dobro odmerjeni cilji za srbsko topništvo.

V bojih je padel srbski polkovnik Miho Vašič. V borbi mož proti možu mu je zaklical Ličan: „Nisi vreden bodala, sokrivec umora Ferdinanda!“ ter ga zadavil.

Junaški nadvojvoda Jožef.

Budimpešta, dne 30. avgusta.

(Uradno.) Danes so pripeljali z vlakom iz Zemun zopet 72 ranjencev z južnega bojišča. Na kolidoru je sprejela ranjence nadvojvodinja Avgusta s sinom Frane Jožefom ter je govorila z ranjenci izpred šabaca. Neki ranjenec iz Budimpešte je vedel povedati visoki gospej, da je divizija njenega soproga nadvojvode Jožefa, ki jo je vodil s hladnokrvnostjo in hrabrostjo, ponosna na svojega voditelja. Sam je videl nadvojvodo večkrat v največjem sovražnem ognju, kako je z dobrim vzgledom podžigal hrabrost vojakov. Visoka gospa je bila vesela teh vesti.

Srbski glavni vojni stan.

Srbski glavni vojni stan so preložili iz Kragujevaca v Valjevo. To je edina vest, ki prihaja te dni iz Srbije.

Nemško-rusko bojišče. 60.000 Rusov ujetih.

Poraz ruske armade v vzhodni Prusiji v bližini mest Ortelsburg in Neidenburg, je mnogo večji, kot se je prvotno poročalo. Nemška armada je Ruse obkolila in jih pritiskala ob tamošnja Mazurijska jezera na močvirja. 60.000 Rusov je prišlo pri tem v nemško vjetništvo. Skoro gotovo so Nemci nalašč izvabili rusko armado v močvirno vzhodno Prusijo. Ta je prodirala vedno dalje, a končno so Nemci Ruse obkolili od treh strani in se jim tako prizadajali izredno hudo poraz. Računa se, da je poleg 60.000 vjetnikov izgubila ruska armada v bitki med Ortelsburgom in Neidenburgom gotovo še kakih 10.000 mrtvih in ranjenih.

Berolin, dne 31. avgusta.

(Uradno.) Veliki generalni štab poroča:

V velikih bitkah, pri katerih je bila ruska armada v vzhodni Prusiji pri mestih Neidenburg in Tannenburg, Hohenstein in Ortelsburg porazena, je bilo po površni cenitvi čez 60.000 Rusov z mnogimi višjimi častniki vjetih.

Kako so Nemci obkolili Ruse.

Berolin, dne 31. avgusta.

(Uradno.) Vojni poročevalec lista „Lokalanzeiger“ poroča o bitki pri Ortelsburgu:

Bitka se ni vršila v skupni bojni črti, ampak v posameznih večjih skupinah, ker ozemlje, kjer se je vršila bitka, ni pripravno za bojevanje v enotni bojni črti. Pri bitki je prišlo na ruski strani do take zmešnjave, da so se deli ruskih čet na desnem krilu drug drugega obstreljevali.

Desno krilo nemške armade je stalo v prednji bojni vrsti pri Soldau in Gilzenburgu; središče, sestavljeno iz domobrancev, je bilo pa razpostavljeno okrog mesta Hohenstein; levo krilo pa je prodiralo pri mestih Allenstein, Wartenburg in Bischofsburg. Rusi so poskušali prodreti nemško središče, a isto je ruski napad z veliko silo odbilo. Nemško desno krilo je naglo prodiralo mimo Neidenburga, levo pa preko Passenheima. Vsled naglega prodiranja obeh nemških kril, so bili Rusi kmalu od treh strani obkolje-

ni. Rusi so bili v veliki premoči. Imeli so na bojišču 5 armadnih korov in 3 kavalerijske divizije.

Večina ruskih čet, ki so vdrle v vzhodno Prusijo, je vržena čez nemško mejo. Nemška armada zasleduje bežeče Ruse.

Nemci pognali Ruse v močvirja.

Ruska armada se je več dni obupno borila v vzhodni Prusiji zoper silovite navale nemške armade. Kakor že na drugem mestu poročamo, so Nemci Ruse od treh strani tako obkolili, da se niti umikati niso mogli. Od petih ruskih armadnih korov je prišel en cel kor v nemško ujetništvo. Na tisoče Rusov je utonilo v Mazurijskih jezerih in tamošnjih obširnih močvirjih. Nemci so tukaj ujeli celo 70 tisoč Rusov (ne 60.000, kakor poročamo na drugi strani današnjega lista).

Rusi se hudujejo nad zavezniki.

Ko se je v Petrogradu izvedelo o porazih francoske in angleške armade, so postali možje, ki so na čelu ruske vlade, zelo presenečeni. Lotila se jih je velika skrb, kako bo s končnim izidom vojske. Nezadovoljnost z angleškim in francoskim zaveznikom postaja dan za dnevom večja. Rusi postajajo zelo nevoljni, ker celo veliki angleški listi svarijo Ruse, naj preveč ne upajo na uspešno prodiranje v vzhodni Prusiji in Galiciji.

Nemško-francosko bojišče

Nemški zrakoplov meče bombe na Pariz.

London, dne 31. avgusta.

Nemški zrakoplov je priletel nad Pariz, kakor poroča časnikarski urad iz Pariza, in je vrzel več bomb na mesto.

Drugo poročilo pravi, da je bil zrakoplov 2000 metrov nad Parizom in vrzel približno ob 12. uri popoldne bombo, ki je padla na tla v bližini vojaške bolnišnice. Dve ženski sta bili težko ranjeni. Zrakoplovec je vrzel v mesto zastavo v nemških barvah s pismom poročnika, ki se glasi: „Nemška armada je pred Parizom“. Pismo konča z besedami: „Ne preostaja nič drugega, kakor da se uda ste“.

Francoska vlada beži iz Pariza?

Iz Berlina se poroča, da se v Parizu že pripravljajo na to, da bi se francoska vlada preselila v mesto Bordeaux (Bordo).

Če je to poročilo istinito, kar je z ozirom na sedanji mučen položaj, v katerem se nahajajo Francozi, zelo verjetno, se Francija resno pripravlja na možnost, da bo nemška armada že v kratkem oblegala Pariz.

Francija prosi za mir.

Dunaj, dne 30. avgusta.

V dobro poučenih dunajskih veletrgovskih krogih se pripoveduje, da je Francija prosila za premirje. Nemčija je nato odgovorila: Premirje ne, mir da proti vojni odškodnini.

Ako je to res, potem se gotovo sedaj že vršijo med Francijo in Nemčijo nadaljna pogajanja. Francija bi menda rada odvrnila za francoski narod hud udarec, da pridejo Nemci v Pariz.

Pariz največja trdnjava sveta.

Pariz, ki je bil do 1. 1940. odprto mesto, je danes največja trdnjava sveta. Mesto je zavarovano z glavnim nasipom, ki je 10 m visok, in z jarkom, ki je širok 15 m. Okoli nasipa je 94 utrd, mimo katerih pelje v krogu velika državna cesta in cestna železnica v daljavi 33 km. Nasip ima 58 vrat, 12 prehodov za železnice in 3 zaseke, mimo katerih teče reka Seine in 2 kanala. To je glavna bramba Pariza.

Starejši nasip meri v daljavi 15 km in ima 16 utrd. Ta je nekoliko nazaj pomaknjen od prvega.

Tretji nasip, ki je najnovejši, leži daleč proč od Pariza in je pripravljen po skušnjah iz zadnjega obleganja l. 1871. Ta je napravljen tako, da varuje mesto pred obstreljevanjem, in da je popolno obkroževanje od strani sovražne armade izključeno. Prostor med Parizom in tem nasipom je tako velikanski, da se morejo na njem zbrati velikanske armade, ki lahko ven izpadajo in se spuste s sovražnikom v boj.

Ta nasip ima 7 fortov (utrd) prve, in 16 druge vrste. Poleg tega ima 50 baterij. Utrjena črta ima v premeru od severa proti jugu 34 km in od vzhoda proti zahodu 45 km. Dolga je 124 km in odgovarja 175 km dolgi oboroževalni črti sovražnika.

Vse utrde obvladajo površino blizu 1200 kvadratnih kilometrov.

Indijanci v boju zoper Nemce.

London, dne 28. avgusta.

(Uradno.) V današnji seji angleške gosposke zbornice je naznanil vojni minister lord Kitchener, da bo Anglija čete, katere je poslala Francozom na pomoč zoper Nemce, pomnožila še s četami iz Indije. Torej se bodo tudi rudeči Indijanci borili zoper Nemce. Francozi pa so, kakor poročajo listi, poklicali v Evropo več polkov svoje „črne armade“ iz Afrike.

Pripovedovanja Francozov.

Vojni poročevalec lista „Kölnische Zeitung“ v Frankfurtu ob Meni poroča: Imel sem priliko, gevo-

riti z vjetimi Francozi, ki so jih Nemci zajeli na zahodnem bojišču. Izrazili so se, da je premoč Nemcev v boju tako velika, da ne verujejo več na kako francosko zmago. Učinki streljanja nemškega topničarstva, katerega se sploh nič ne vidi, so nepopisni. Neki vojak se je izrazil, da je ravno tako, kakor če pri teče modra voda iz gozda; ravno tako je bila francoska pehota, ki je prišla iz svojih zakritih mest, pokosena od nemškega topničarstva. Skoraj istotako učinkuje infanterija. Siva poljska uniforma skriva Nemce še v času, ko bi moral ogenj iz pušk imeti najhujše učinke. Najbolj se boje Francozi Bavareci, ki se kakor levi zaženo v sovražne vrste.

Kaj bo z Belgijo.

Nemčija je zasedla skorodane vso Belgijo, kajti padec edine belgijske trdnjave Antwerpen je tako siguren, da o tem nihče ne dvomi. Trdnjava Antwerpen bo padla v najkrajšem času. Padel je Liättich, padla je močna trdnjava Namur in glavno mesto Belgije, Bruselj, je že davno v nemških rokah. Belgiji preti velikanska nevarnost, da izgubi samostojnost, če ne krene v najkrajšem času na druga pota, če ne prizna, da je tepena na celi črti in ne zaprosi za mir. Pred izbruhom vojske je Nemčija izjavila, da se samostojnosti Belgije ne bo dotaknila, če bo Belgija dovolila, da sme Nemčija prevažati svoje čete skozi Belgijo na Francosko. Belgija je pa odklonila to ponudbo Nemčije in se je raje vržla v naročje sedaj tepene Francije in Anglije, vsled česar ni več Nemčija obvezna, držati se svoje obljube in Belgija bo bržčas izgubila kot samostojno kraljestvo iz zemljevida.

Na morju.

Kako je na Adriji?

Bar, dne 28. avgusta.

Italijanski list „Corriere della sera“ poroča: Francosko-angleško brodovje je odplulo, ker mora popraviti dobljene poškodbe. Iz Ankone se pa poroča, da se je slišalo streljanje mornariških topov.

Zadnje ure na „Zenti“.

Častnik, ki je bil v boju na ladji „Zenti“ in leži ranjen pri svojih sorodnikih, pripoveduje o zadnjih dogodkih potapljanja se ladje.

Peljali smo se od južnega konca Dalmacije proti severu, ko nas napade francosko brodovje od zadaj. Dasiravno smo vedeli, da ne moremo premagati šestkrat močnejše sovražne brodovje, smo se vendar spustili v boj. Strelji francoskega brodovja so „Zento“ poškodovali tako, da je uhajala že voda v ladjo; peljali smo se mimo nasprotnega brodovja in si zaznamovali imena in moč francoskega ladijstva ter javili po brezžičnem brzojavu vse z zadnjim pozdravom v Pulj.

S tem smo dosegli, da ni odplula v širno morje naša mornarica. Morska bitka s šestkratno premočjo bi bila nesposobnost. Ko se je „Zenta“ potopila, sem plaval, dasiravno so me rane zelo skelele, daleč na morju, kjer me je z devetimi tovariši rešila trgovinska ladja in nas izkrcala v Kotoru.

Jahta črnogorskega kralja poškodovana.

Iz Aten poročajo: Avstro-ogrsko ladje so te dni zasledovale jahto (krasno opremljeno ladjo) črnogorskega kralja Nikole in jo obstreljevale. Več strelav je ladjo zadelo in jo močno poškodovalo.

Poročila. došla v sredo 2. sept.

Maribor, dne 2. septembra.

Z našega severnega bojišča prihajajo razveseljiva poročila. Armadi (skrajno levo krilo), ki je pri Krasniku pobila Ruse, je odprta pot v Lublin in bo skoro stala pred važno in močno rusko trdnjavo Ivangorod. Polagoma, a vstrajno prodira tudi oni del našega levega krila, ki se vojskuje med rekama Wieprz in Bug. Ti dve armadi in tudi levi del avstrijskega središča ogrožujejo desni bok one ruske armade, ki je vdrila v vzhodno Galicijo. Nekatera poročila celo pravijo, da so naši predrli in ločili rusko desno krilo od ostale armade. Naše središče, ki stoji pri Lvovu, je začelo močno napadati ruske čete, desno krilo, ki stoji na južno-vzhodni meji Galicije, pa po trdovratnih bojih vzdržuje svoje postojanke.

Obe sovražni armadi sta se na vseh točkah pomaknili druga proti drugi v največjo bližino. Bitka divja na celi črti.

V naslednjem podamo poročila, došla nam danes, dne 2. septembra:

Naše središče zmaguje. Desno krilo se izbornu drži.

Dunaj, dne 1. septembra.

Z bojnega polja se poroča v ponedeljek, dne 31. avgusta ob 12. uri popoldne: Obe sovražni si armadi stojita druga ob drugi tesno, do oči zakopani v okopih, nasproti. Na celi črti se vrši na stotine nepreglednih večjih in manjših bojov. Radi močnih oko-

pov na obeh straneh je naglo prodiranje skoro nemožgoče. Naše središče je bilo dosedaj nepremagljivo, ter je na več krajih že celo napredovalo. Desno krilo v vzhodni Galiciji je po naravnih in umetnih sredstvih dobro zavarovano. Ta del avstrijske armade se bori kljub veliki sovražni premoči s sovražnikom s čelom proti čelu. Sovražnik se je do sedaj z zaman trudil, vreči naše desno krilo nazaj. Ono je nepremagljivo! Proti obkoljenju je z dobrimi utrdami ob straneh zavarovano.

Oskrbovanje avstrijske armade z živežem in pa vodo je dobro urejeno. Po železnicih se za hrbot naše armade pridno dovažajo strelivo in vse druge vojne potreščine. Rusi pa imajo z dovažanjem živeža in streliva za svojo armado velike težave, ker jim manjka železnice. Dovažanje na ruski strani se vrši skoro edino le potom trena in kmečkih voz, ki morajo mnogo dni daleč voziti vojne potreščine iz osrednje Rusije na bojišče.

V naših vojnih vrstah vlada veliko bojno navdušenje in železna disciplina. Naši imajo nalog, da morajo s strelivom zelo štediti, kar je za uspešno bojevanje nujno potrebno.

Gromenje topov se sliši v Lvov.

Dunaj, dne 31. avgusta.

Z bojnega polja se poroča dne 31. avgusta:

V mestu Lvov se je danes skozi 4 ure neprenehoma slišalo gromenje topov.

Boji so se na bojni črti pred Lvovom vršili skoro gotovo celi dan. Domneva se, da se je bojna črta pomaknila dalje proč od Lvova.

Pri Rava-Ruski in Brody-ju prodiramo.

Krakov, dne 1. septembra.

List „Čas“ poroča v svoji jutranji izdaji od nedelje, dne 30. avgusta, z dovoljenjem tamošnjega oddelka generalnega štaba, sledeče: Naša armada je pri mestih Rava-Ruska in Brody dosegla odločilne zmage nad Rusi. Na celi črti na vzhodu in severo-vzhodu je položaj naše armade dosedaj zelo ugoden.

Postojanke ruske armade.

Maribor, dne 2. septembra.

Po najnovejših poročilih stoji ruska armada tako-le: Ruska armada, ki je prodirala proti Insterburg-Königsberg, se umika; armada, ki je zašla v močvirje in jezera mazurske pokrajine, je popolnoma uničena, 70.000 mož je vjetih. (Naše prvo poročilo, da je vjetih 60.000 mož, se je zopet uradno popravilo na 70.000 ujetnikov!) Ostanke te armade ne pridejo več v poštev. Armada, razvrščena pri Ivangorod Lublin-Cholm je tudi občutno tepena in se umika proti Brest-Litovsk. Desno krilo južno-vzhodne armade je bilo tepeno pri Rava-Ruski in se umika proti Kowel. Severno od Lvova stoječi del ruske armade je zapustil Zolkiew, in samo vzhodni del med rekama Bug in Strupa se še od 26. avgusta sem nahaja v bitki. Recimo, da bi Rusi tudi tukaj deloma zmagali, bi jim ta zmaga prav nič ne koristila, ker bi se morali umakniti, da jim naše druge čete ne padejo v hrbet in onemogočijo vrnitev.

Iz teh podatkov je tudi položaj naše avstrijske armade dovolj razviden.

Kakšne so rane naših vojakov v vojski z Rusi.

Neki vojaški zdravnik se je izjavil o ranah, ki so jih dobili naši vojaki v bitki pri Krasniku: Lahki ranjeni so večinoma ranjeni s krogli iz pušk. Ruske krogle so manjše kakor naše. Konec je oster, zato je rana ozka, kosti niso nalomljene, mišice niso raztrgane. Težke rane povzročajo šrapneli in sulice kozakov. Ostrine sulic so večinoma zarjavele, precej široke in zato so rane nevarne.

Rusi -- slabi bojevniki.

Iz poročil, ki smo jih dosedaj dobivali z avstrijsko-ruskega in nemško-ruskega bojišča, je razvidno, da so Rusi zelo slabi vojaki. Izredno veliko število vojnih ujetnikov jasno priča, da Rusi takoj, ko je treba malo močnejše prijeti za orožje, izgube korajžjo. Po dosedanjih poročilih so Avstrijci in Nemci vjeli že približno 100.000 Rusov. Ruski kozaki, ki so nekdanj zivali radi svojega junaštva svetovni sloves, zbežijo kot zajci, ako pridejo le v malo ostrejši ogenj. Nasprotno pa se je n. pr. avstrijska kavalerija pokazala kot izredno vstrajna. Tudi druge avstrijske čete so se v vseh bojih izkazale z izrednim junaštvom. Posebno o Slovencih in Hrvatih gre sloves, da se borijo izredno hrabro. Da so Rusi napram Avstrijcem v boju daleč od zadaj, je mnogo krivo izredno veliko uživanje žganja.

Kolera v Rusiji.

Rusiji preti velika nevarnost. V glavnem okrožju Podolija, to je v pokrajini, ki meji na vzhodu na Galicijo, je v okrajih Braclav, Vinica in Jampol izbruhnila kolera. Tudi v okrožjih Volhinija in Kiew se pojavljajo prvi slučajji kolere.